

Druhý pokus RUDOLFA CHMELA o likvidáciu prvých porevolučných rusínskych novín – Narodných novynok (v roku 2005 a v roku 2011)!!!

(OSPRAVEDLŇUJEM SA, ŽE PÍŠEM PO SLOVENSKY, JE TO VŠAK S CIEĽOM, ABY DANÝ TEXT SI MOHLO PREČÍTAŤ ČÍM NAJVIAC ĽUDÍ – NIELEN RUSÍNŮV.)

Naše noviny za 20 rokov prežili všetkých doterajších ministrov kultúry SR, okrem prvého (L. Chudíka, lebo vtedy sme ich ešte nevydávali), takže za rôznej vlády dostávali rôznu štátnu dotáciu prostredníctvom Ministerstva kultúry SR. Avšak prežili sme a snažili sme sa za tých 20 rokov vydávať kultúrno-spoločenský týždenník Rusínov SR, hoci v dôsledku nedostatočného a nestabilného objemu štátnej dotácie nie vždy sa nám to darilo, preto sme často museli vydávať 2-, 3- alebo dokonca 4-číslo.

Minulý rok sme dostali dotáciu od MK SR na vydávanie našich novín vo výške 22 000 eur, tak ako aj „konkurenčný“ InfoRusyn, čo sme považovali za korektný prístup. Ale v tomto roku prišla nečakaná sprcha: Sekcia národnostných menšín Úradu vlády SR na základe rozhodnutia vicepremiéra Rudolfa Chmela a s vedomím podpísaného generálneho riaditeľa sekcie Lászlá Juhásza dňa 30. 6. 2011 nám poslala návrh na uzatvorenie zmluvy na projekt vydávania Narodných novynok na rok 2011 (pozn. pri telefonickom rozhovore L. Juhász mi tvrdil, že si plne stojí za daným a inými listami, hoci sa priznal, že nie je s projektmi oboznámený?!) Vidno, že na Slovensku je všetko možné: podporovať aj to, o čom nič neviem!!! A teraz sa podržte, v návrhu zmluvy stojí výška štátnej dotácie 3 000 eur – určená na prípravu a vydanie 3 čísel periodika!!! To už nie je len výsmech, to je priama likvidácia našich novín a úplná ignorancia našej doterajšej práce. Na porovnanie – „konkurenčný“ dvojtyždenník InfoRusyn (v danom prípade sa nedá hovoriť ani o rusínskych novinách, ani o rusínskom časopise, ale skôr o rusínsko-slovenskom informačnom bulletine) dostal podporu vo výške 27 000 eur, hoci vychádza len ôsmy rok!!! Takže navrhovanou sumou Úrad vlády SR urobil z 20-ročného týždenníka 3-číslový občasník, hoci v tomto roku sme žiadali oveľa menšiu dotáciu (ako na mesačník, lebo sme sa po dlhoročných zlých skúsenostiach presvedčili, že ako týždenník pri daných dotáciách a rôznych tlakoch „milých“ ľudí na čele s Jánom Lipinským („šedá eminencia intríg, osôčovaní a snaženia sa zlikvidovať“ periodiká, ktoré vydáva občianske združenie Rusín a Ľudové noviny, resp. moja osoba) sa nemôžeme udržať ako týždenník!!! Takže po dlhých minimálne 8 rokoch sa mu jeho zámer (možno) splnil. Na jeho začiatku bol môj opodstatnený výrok na koordinačnom výbore Rusínskej obrody na Slovensku pred týmito rokmi, kde som otvorene pred všetkými prehlásil, že tento človek je nasadený, aby rozbil rusínske hnutie!!! Hoci v tomto roku členom komisie pre rusínsku národnostnú menšinu Úradu vlády SR po dlhoročnej pôsobnosti nebol, nedá sa povedať, žeby „neovplyvnil“ väčšinu členov tejto „odbornej“ komisie.

Apropo, nedá mi opomenúť jeden „bonbónik“ v súvislosti s kreovaním tejto komisie: Úrad vlády SR pritom porušil vlastný štatút, keď prehlásil, že v novej komisii majú byť odborníci na rusínsku kultúru, pritom v nej boli takí ľudia, o ktorých po 20-ročnej práci v rusínskom hnutí som prvýkrát počul že vôbec existujú, nie že by niečo konkrétneho urobili alebo vedeli o rusínskej kultúre!!! Ale to je len jedna vrstva „cukríka“, tá horšia je, že sekcia Úradu vlády SR štatút komisie, ktorý sama vypracovala, porušila hneď trikrát!!! Podľa neho totiž v komisii môžu byť len nezávislí predstavitelia, nie štatutári občianskeho združenia, členovia štatutárneho orgánu a spoločníci právnickej osoby, ktorá je žiadateľom – a to podľa bodu c) Čestné vyhlásenie člena komisie pre dotačný program Kultúra národnostných menšín. (Pán L. Juhász ma však informoval inak: že len štatutári žiadateľov nemôžu byť členmi komisie.)

(Pokračovanie na 2. strane)

ПОДЯКОВАННЯ І ОПРАВДАННЯ

При кінці видавання Народних новинок хочу щиро подякувати вшиткым нашым редакторам, сполупрацовникам і дописователям за дотеперішню 20-річну роботу. Хочу подякувати і нашым бывшым, може і сучасным спонзорам, котры нам уж не раз помогли захранити видавання новинок. Дякую і вшиткым нашым сімпатізантам, читателям і передплатителям, котры все стояли на нашім боці. А перебачте тоты, котрых статі уж не опублікуємо...

А. З., шефредактор

Vyhlásenie redakcie internetových novín Akadémie rusínskej kultúry v SR

Vážení čitateľa internetových novín Akadémie rusínskej kultúry v SR, vzhľadom k tomu, že našim internetovým novinám súčasne Sekcia národnostných menšín Úradu vlády SR prideliла len 1 000 eur (s vedomím a odobrením vicepremiéra Rudolfa Chmela!!!), oproti požadovaným 6 175 eurám a navrhovaným Komisiou pre rusínsku národnostnú menšinu Úradu vlády SR 3 000 eurám, musím Vám oznámiť, že za túto sumu naše internetové noviny už by prakticky mali prestať vychádzať. K tejto sume ešte z vlastných zdrojov musíme doložiť 350 eur z celkového žiadaného rozpočtu 6 500 eur!!!

Napriek tomu však tieto internetové noviny budú vychádzať naďalej, len vo veľmi oklieštenej podobe (krátke správy v rusínskom jazyku bez prekladov do slovenského jazyka, dlhé správy s fotografiami už nebudeme môcť publikovať), preto vás musím sklamať, že tieto noviny budú také, aké budú. Prepáčte. Rozhodnutím danej sekcie na čele s jej generálnym riaditeľom Lászlóm Juhászom prakticky boli zlikvidované aj tieto internetové noviny!!! Oproti tomu druhé rusínske internetové noviny – e-rusynFORUM, ktoré pripravuje Ján Lipinský a sú približne na 90 % v slovenskom jazyku (hoci dotácia sa poskytuje na podporu vydávania v rusínskom jazyku), dostali od ÚV SR 12 000 eur oproti požadovaným 14 180 eurám!!! Takže daná sekcia ÚV SR, alebo určité za ňou skryté štruktúry SA ROZHODLI LIPINSKÉHO NOVINY VYZDVIHNÚŤ A NAŠE NOVINY ZLIKVIDOVAŤ!!! Vyššie uvedenú výšku dotácie pre naše noviny sme sa dozvedeli z listu podpísaného riaditeľom sekcie zo dňa 30. júna 2011, znamená po polroku, keď už sme vydali 27 čísel internetových novín!!!

Alexander ZOZULÁK, šefredaktor internetových novín Akadémie rusínskej kultúry v SR. (Daný text som napísal po slovensky preto, aby sa s ním oboznámili nielen Rusíni, ale aj Slováci, iné národnostné menšiny a kompetentní a zato zodpovední predstavitelia.)

Druhý pokus RUDOLFA CHMELA ...

(Dokončenie z 1. strany)

Ale to tak vôbec nie je, a tak sa stalo, že v komisii pre rusínsku menšinu pracovali až traja (takže preto trojnásobné porušenie štatútu komisie) členovia občianskeho združenia Molody.Rusyny, a to konkrétne členovia OZ Molody.Rusyny: Jozef Hučko, Milan Pilip a Ivana Sivul'ková. Pritom nami navrhovaného nezávislého kandidáta, ktorého organizácia nepodávala projekty, sekcia neakceptovala. Išlo o riaditeľku SNM – Múzea rusínskej kultúry v Prešove Oľgu Glosíkovú, ktorá v minulom roku bola predsedníčkou tejto komisie!!! A vôbec, dodnes nie je jasný a transparentný systém formovania takýchto komisií: kto iniciuje navrhovanie členov do komisie, akým spôsobom sa jednotlivé národnostné, resp. iné subjekty oslovujú a ako sa ich návrhy selektujú, keď napríklad naše občianske združenie sa o tejto možnosti dozvedelo len náhodne od tretej osoby – jeden deň pred uzávierkou?! Ale aj tak nám to nič nebolo platné.

Ale sú tu ešte iné „cukríky“, o ktorých by sme mohli hovoriť: napríklad, že p. R. Chmel (alebo za ním nejaké „tiene“) pozmenili návrh spomínanej komisie, ktorá na prípravu a vydávanie Narodných novynok navrhla prideliť 6 000 eur (asi niekomu z týchto peňazí chýbala naša polovica?!). V minulosti návrh komisie, ktorej som bol mnoho rokov členom, skoro v plnej miere podporil minister kultúry, a len na takých 10% upravil rozdelenie dotácie pre danú národnostnú menšinu. Kto dnes vlastne rozhoduje a má posledné slovo pri určení konečnej výšky dotácie?! A má vôbec p. R. Chmel viacstranný pohľad na potreby kultúry danej národnostnej menšiny, alebo mu na to stačí 1 – 2 zdroje, ktoré navyše môžu byť zaujaté proti ostatným združeniam?! Ved' aj v národnostnej kultúre prebieha neustály konkurenčný boj o štátne dotácie, ktorý často prehlbuje rozpory medzi nimi.

Ďalším „marcipánom“ v tomto procese je tá skutočnosť, že správu o výške pridenej dotácie (*list uverejňujeme v tomto čísle*), z ktorej štát sa rozhodol podporiť vydanie len 3 čísiel novín, sme dostali po pol roku vydávania novín ako mesačníka, keď podľa plánu sme vydali už 6 čísiel!!!

A na úplný koniec ešte jeden „marcipán“: jedine naše rusínske noviny uverejnili reklamu v predvolebnej kampani v prospech politickej strany Most-Híd, ako aj sme propagovali akcie danej strany a kandidáta-Rusína na poslanca do mestského zastupiteľstva v Prešove Mgr. Petra Krajňáka. Dokonca všetci členovia redakcie a niektorí sympatizanti novín ho aj volili. Žeby to mala byť satisfakcia pre nás – v podobe likvidácie našich internetových novín, Narodných novynok a zníženej dotácie na vydávanie časopisu Rusyn, z ktorej štát sa rozhodol podporiť iba štyri zo šiestich čísiel!!!

Za hore uvedené veci „ďakujem“ vám v mene svojom, redaktorov, našich spolupracovníkov, dopisovateľov, čitateľov a hlavne predplatiteľov, ktorí si predplatili nie 3 čísla Narodných novynok, ale 12 čísiel. Navrhoval by som predplatiteľom, aby žiadali vrátenie predplatného od spomínanej sekcie, resp. jej priamych nadriadených, lebo my im ho vrátiť nemôžeme, pretože aj z predplatného sme hradili doterajšiu expedíciu novín. Noviny sme pol roka vydávali na dlh a poštovné platili z vlastných peňazí... Vráti nám ich niekto?

Alexander ZOZULÁK, šéfredaktor redakcie Rusyn a Narodný novynky

Конгресам Русинів хыбуе ціленость

На 11. засіданя Світового конгресу Русинів (СКР) до словенського села Млінкі (Піліш-сенткерест) в Мадярьску при Будапешті 16. – 18. юна 2011 ня выслала Словенська асоціація русиньских організацій (САРО) із центром у Пряшові.

В приправах на тот конгрес як член даной організації ем ся дізнав, же мам право кандидатувати на місце члена Світової ради Русинів за Словенсько, бо подля актуального Штатуту СКР Словенсько не мать у СРР представителя з правом голосованя, затоже председа Русиньской оброды на Словенську (РОС) Владимир Противняк в СРР є у функції таємника, т. з. члена СРР без права голосованя. Другым моім посланём было обгаіти, жебы нас (т. є. САРО) Русиньска оброда не вытиснула з далшой участі в СРР з тым, же Словенсько дале в СРР буде репрезентувати лем Русиньска оброда, як то было даколи. З таким посланём ем був согласный.

Вырушили сьме на путь з Пряшова скоро рано в четверь в зложіно: Марта Сушкова, Гавриіл Бескид, Петро Крайняк ст., і Ян Калиняк. Манажером цілой делегації був неуванный організатор і реторик Мгр. Г. Бескид. По дразі сьме срандовали, як ся будеме стрічати з делегатами за РОС, кідь є міджі нами „выкопана войнова сокрыра і

сьме на войновых стежках“. Кідь сьме так вшытких делегатів за РОС „пролустроували“, за наймірнішого сьме означили председа РОС В. Противняка. Знаме, же неприязельство у властных рядах є недобре діло, і є на велику біду в процесі розвою русиньской ідентіты. Нашым великим, але приємным несподіванём было, же з делегатами за РОС сьме ся стрічали, звітали і бісидовали так, як бы вшытко было ОК. Споминам на розговор з Сілвіев Лысиновов, Мірославом Кереканічом, Владимиром Противняком. То были пропозиції з їх боку на взаємну сполупрацу і на глядана сполочных цілів. Я був согласный. Не проявили ани найменший інтерес, жебы нас хотіли „выпахати“ з далшой участі в СРР. В ізбі сьме ся тішыли, же ситуація у взаємных отношениях міджі делегатами РОС і САРО є ліпша, як сьме собі самы знали представити. Оцінили сьме то. В тім моменті на ізбі ем ся рішыв, же не буду рефлектовати на місце члена СРР і же стачіть, кідь є там за Словенсько В. Противняк. О тім ем такой інформовав нашу делегацію за САРО, котра была согласна з мнов.Тот момент я поважую за успіх і позитивній вызнам того конгресу. Дома бы сьме ся так не порозуміли з представителями РОС.

(Продовжіня на 4. стор.)

Ціна неперерывного успіху

(Выступ честного председы Світової ради Русинів Павла Роберта Магочія на 11. засіданю Світового конгресу Русинів у Мадярьску 18. юна 2011.)

Наступны увагы одзеркалюють погляды професора Павла Роберта Магочія, президента Карпаторусиньского научного центра в США, едного із заснователів Світового конгресу Русинів, члена Світової ради Русинів од року 1991 до року 2009, ей председы в роках 2005 – 2009, честного председы од року 2009; а таксамо погляды Штефана Чепы, президента Світової академії русиньской культуры.

Першорядов задачов Світового конгресу в часах ёго заложіня в році 1991 было зміцніня народной самосвідомости Русинів/Лемків/Руснаків і популяризація русиньского языка, історії, культуры в кождім штаті, де жыють карпатыськы Русины, як і в світовім контексті. Окрему увагу было приділено вопросу узнання Русинів/Лемків/Руснаків як самостатной народности владов кождой країны, де они жыють.

Од року 1991 Русини досправды добили ся узнання в кождім штаті, де жыють. Враховано і на Україні, де 7. марца 2007 року Закарпатьяска областна рада прияла резолюцію о узнаню Русинів як окремой народности в тім регіоні, в котрім творять векшыну корінного жытельства. Коротше повіджено, Світовый конгрес сповнив свої принципалны цілі, які собі поставив в році 1991. Зато ґратулюю вшыткым членам Світового конгресу і Світової ради за їх успішну роботу в минулім і теперішнім часі.

У вшытких країнах, де жыють (окрем України), Русины/Лемкы/Руснакы мають штатну підпору в подобі фінанчных дотацій на окремы ґранты, як і з штатного бюджету на культуру і школство. Докінця в Закарпатьяській області України Русины дістають штатну поміч на культурну роботу, але тоты фінанції звычайно приходять непрямим і „неофіціальным“ способом. Світовый конгрес нігда не грав ніяку роль у підпорованю фінанціями культурной роботи Русинів у поедных державах. Главно Русины Словакії, Польщі і Мадярьщыні діставали пінязі од своїх штатів на базі прямих договорів із представителями штатных органів своїх країн. Іншыма словами, карпаторусиньскы громады не потребують Світовый конгрес на то, жебы могли прожыти у своїх країнах.

Унікатность Світового конгресу є в сімболічній функції репрезентативного органу Русинів/Лемків/Руснаків на світовій арені. Тота робота была активна главно в роках 2005 – 2009, кідь представителі Світового конгресу много раз ся стрічали з представителями влады кождой країны, де жыють карпатыськы Русины, а тыж із представителями Европской унії і Ватікану. Тота лобістична робота досправды підняла в очах політичного і дипломатичного світа імідж карпатыськых Русинів як самостатной народности з легітимными міджінародными представителями. Вопрос стоїть, ці таку унікатну роль повнить Світова рада в сучасности, resp. буде ей повнити і в будучности?

Од року 2009 Світова рада інвестовала, видить ся мі, найбівшу часть своїх сил на зміну Штатуту Світового конгресу Русинів. Можеме поставити вопрос: **нашто треба міняти штатут?** Почас скоро десятёх років Світовый конгрес фунґовав без будьякого штатуту і продовжовав цалком добру роботу і по приятю штатуту коло року 2000.

Добрі. Переробили сьте штатут. Пропонований текст перешов дакількома етапами редагованя. Але ці мы днесь на конгресі приправлены прияти пропонований текст? Ці мав кождый делегат в своїх руках тот текст і читав го? Ці кождый делегат добрі розумить словацькый язык, бо текст штатуту є затыль лем по словацькы. Я собі думам, же днесь бы сьме не мали голосовати за ці проти того штатуту. Пропонований текст бы мав быти предкладаний по русиньскы, жебы, го кождый делегат міг спокійно прочітати і дати свої припоминкы Світовій раді, яка приготує поправлений текст на схваліня на наступный конгрес.

Якы резултаты мож зробити з высше уведжених уваг? По перше, од часу свого заложіня в році 1991 Світовый

(Продовжіня на 3. стор.)

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

 Sekcia národnostných menšín
 Námestie slobody 1, 813 70 Bratislava

Rusín a Ludové noviny
 Duchnovičovo nám. 1
 081 48 Prešov

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/linka	Bratislava
	21661/2011/KNM-521/2011/1.2.3	Lýdia Šrámková/356	30.06.2011

Vec: Žiadosť o poskytnutie dotácie – návrh na uzavretie zmluvy

Úrad vlády Slovenskej republiky sa na základe návrhu komisie pre dotačný program Kultúra národnostných menšín 2011, ktorá posudzovala predložené projekty nielen v kontexte celkovej výšky disponibilných finančných prostriedkov účelovo určených na podporu v danom programe, ale aj v kontexte kvality ostatných predložených projektov rozhodol

podporiť

Vami predloženú žiadosť o poskytnutie dotácie na projekt **Narodny novynky (Ludové noviny)** s účelovým určením **příprava a vydanie 3 čísel periodika v sume 3 000 eur**

V záujme zefektívnenia, skvalitnenia a urýchlenia procesu poskytovania dotácií Vás žiadame o vytlačenie štyroch rovnopisov zmluvy a povinnej prílohy „štruktúrovaný rozpočet“, ktoré nájdete na: <http://dotacie.vlada.gov.sk/index.php> v časti *sledovanie stavu žiadosti*. Prihlásite sa svojim vstupným kódom, ktorý Vám elektronický systém vygeneroval pri registrácii žiadosti.

Pred podpísaním zmluvy Vás žiadame upraviť svoj štruktúrovaný rozpočet dodržaním nasledovných podmienok:

- nie je prípustné doplniť rozpočet o nákladovú položku, ktorú neobsahuje projekt,
- nie je prípustné doplniť rozpočet o nákladovú položku, ktorá nebola komisiou schválená,
- nie je prípustné prekročiť strop nákladovej položky uvedenej v rozpočte projektu, prípadne upravenej komisiou,
- je prípustné znížiť výšku vybranej schválenej nákladovej položky alebo vypustiť nákladovú položku,
- položky uvedené v štruktúrovanom rozpočte budú záväzné pri vyúčtovaní projektu.

Po úprave svojho štruktúrovaného rozpočtu a komentára je potrebné zmeny v elektronickom systéme uložiť. Po uložení týchto zmien Vám bude zaslaná automatická odpoveď na e-mailovú adresu rusyn@stonline.sk o ďalšom postupe. V prípade, ak upravený štruktúrovaný rozpočet a komentár budú schválené, budete vyzvaný e-mailom na vytlačenie zmluvy. V prípade, ak upravený rozpočet a komentár bude mať nedostatky, budete vyzvaný e-mailom na odstránenie týchto nedostatkov.

Vami podpísané a opečiatkované zmluvy spolu s prílohami (nezopnuté alebo inak upravované) zašlite obratom na sekciu národnostných menšín Úradu vlády SR najneskôr **do 30 dní odo dňa doručenia tohto návrhu**.

Dovoľujeme si Vás upozorniť, že ak uvedené zmluvy v stanovenej lehote nepošlete, návrh zmluvy v zmysle §43 ods. 1 písm. a) zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov zaniká a **dotácia schválená na projekt uvedený v tomto liste Vám nebude poskytnutá**.

V prípade akýchkoľvek otázok prosím kontaktujte nás:

Lýdia Šrámková, tajomníčka komisie, e-mail: lydia.sramkova@vlada.gov.sk.

S pozdravom

László Juhász
generálny riaditeľ sekcie

Telefón 02/57 29 56 19 sekretariát
E-mail petra.zavacka@vlada.gov.sk

Internetová adresa
www.vlada.gov.sk
www.vicpremier.sk

Выголошiня делегатиi Северной Америки

(Выступ члена Свiтовой рады Русинiв за Северну Америку Джона Рiеттiя на 11. засiданню СКР 18. юна 2011.)

Мы карпатськы Русины Северной Америки сьме горды на то, же сьме брали участь в дiяльствi Свiтового конгресу Русинiв од зачаткiв ёго ествованя. Цiниме собi успiхы наших братiв i сестер у карпатськiй домовинi i любиме нашу родну культуру цiлым своiм сердцем таксамо, як i они.

В часi, кiдь vznikнув Свiтовый конгрес Русинiв – iщi в роцi 1991, прiорiтны ёго задачi были барз ясны i, мож повiсти, транспарентны:

1. Узнаня Русинiв у свiтi, зачинаючи з краiн, iнтегралнов частев котрых суть землi iсторiчно заселены карпатськыма Русинами, а тыж там, де сторочами жыли Русины як значно велика iмигрантська громада.

2. Штандардiзацiя i кодiфикацiя русиньского языка, жебы ся став вгодный на навчаня i захованя як живый язык у свiтi.

Пiд веджинем Свiтовой рады Русинiв i Свiтового конгресу Русинiв тоты задачi были сповнены барз скоро, i так перевершыли наши найсмiлiшы сны в часi ёго основаня.

Днесь є русиньский язык кодификований. Учiть ся в основных школах, але i на унiверзiтах у векшыни держав, де Русины компактно жыють в значной кiлькостi. Кодификований русиньский язык є узнаний нелем офiцiальныма особами i урядами, але i престижныма лiнгвiстами. Кодификацiя дала основу на створiня Инштiтуту русиньского языка i культуры на Пряшiвськiй унiверзiтi. В днешнiм часi суть Русины узнаны у вшиткых краiнах, де жыють, з вынятком Украiны – але i там суть узнаны на уровни Закарпатськой области, региону, де творять абсолютну векшыну жытельства, з надiйныма прогнозами на узнаня на цiлодержавной уровни.

Такым способом мы, членове Свiтового конгресу, мусиме быти спокiйны з успiхами, котры были досягнуты за нецiлых 20 рокiв, беручi до увагы скоро пiвсторiчне беспрецедентне пронаслiдованя нашей культуры.

Але тот успiх перед нас ставлять новый вопрос: **што далe?**

Дахто може повiсти, же мы досягли вшиткы цiлi, зато бы сьме мали быти мудрыма i обернути тоту сторiнку нашей iсторiи. Инакшов думков може быти – **дати новый змысел ролi конгресу, поставити новы задачi, на спов-**

(Продовжiня на 4. стор.)

Цiна неперерывного успiху

(Закiнчиня з 2. стор.)

конгрес досяг свiй основный цiль: узнаня Русинiв/Лемкiв/Руснакiв як окремой народности з iх окремым языком i культуров у кожdiй краiнi, де жыють. По друге, полiтична ситуацiя в Европi i в свiтi ся радикально змiнила од року 1991. Узнаня карпатськых Русинiв як самостатной народности было зреалiзоване.

Свiтовый конгрес свою роботу зробив. А яка є цiна того неперерывного успiху? Мы мусиме быти мудрыма, приспособити ся ситуацiи i йти допереду. З фiнанчного боку дороги i накладны засiданя конгресу кажды два рокы а Свiтовой рады iщi частiше были важныма про карпаторусиньский рух у декадi по роцi 1989, але цi є потребна i днесь така форма работы? Цi не є iнакший, ефектiвнiший формат про наш конгрес?

Карпатськы Русины наiсто потребууть мати штось на мiджiнародной аренi, може менше формальный орган, котрый бы обiединяв сполоченьскых, культурных i научных русиньских дiятелiв. Надiю ся, же делегаты XI. Свiтового конгресу Русинiв, але главно новы членове Свiтовой рады – а маме надiй же зложiня членiв Свiтовой рады буде досправды нове – зможуть ся на колектiвну мудрость i найдуть правилну путь i приймуть правилны рiшiня.

РЕЗОЛУЦІЯ ДЕЛЕГАТІВ 5. СВІТОВОГО ФОРУМУ РУСИНЬСКОЙ МОЛОДЕЖИ

МАДЯРЬСКО 16. – 18. ЮНА 2011

I. Світовий форум русиньської молоді (дале лем СФРМ) схвалює:

- зміну станов СФРМ подля предложенной пропозиції і їх реєстрацію на Міністерстві внутра Словенської републіки (одповідный председа СФРМ і організація Молоды Русины (СР));
- створіння міжнародной интернетовой бібліотеки з титулами авторів, котры присвячують свою творчість русиньській проблематиці (одповідны членські організації СФРМ);
- створіння системи „Русиньский интернетовый світ“ з переважанем вебовых сторінок присвяченых русиньській проблематиці (одповідны членські організації СФРМ);
- реалізацію міжнародных стріч русиньської молоді (одповідна СРРМ);
- честне членство в СФРМ про Василя Пукіша з України і Юліуса Фірцака з Румунії;
- за председу дозорной рады СФРМ Василя Пукіша з України.

II. Світовий форум русиньської молоді бере до уваги:

- членів Світової рады русиньської молоді зволених членськими організаціями СФРМ: Даньєл Сеґеді (Хорватія), Елеонора Мошкола (Чехія),

(Продовжіня на 5. стор.)

Выголошіня делегації Северной Америки

(Закінчіня з 3. стор.)

ніня котрых нам буде треба змінити ёго структуру, абы сьме могли робити ефектніше, з новов генераціов, што значить привести під крыла конгресу якнайвече русиньских організацій, выужывати интернетовы технології на контактованя міджі нашыма людми у світі, што мож досягнути за пару секунд.

То значить, же перед нами стоїть вопрос: по досягнуто наших принципіальных задач або ся самы распустиме, або ся перетвориме на динамічну організацію, котра в новім часі може ліпше фунґовати, хоснуючі новы технології. Але тото мож зробити за условія, кідь веджіня розумить новым інструментам, новій ситуації, зрече ся скоростатлості і провінційного думаня.

Мы, членове североамерицькой делегації, даеме на зважіння конгресу тоты дві алтернатівы. Обидві суть достойны і честны.

Кідь вирішимо, же ся самы распустиме, тым положиме міцный фундамент про окремы русиньскы організації в кожій країні – самостатно досягнути тісну сполупрацу з владами держав у сфері школьства і взаємного партнерства.

Кідь вирішимо продовжовати в нашій роботі, то жебы сьме вызерали як достойна організація XXI. стороча, не сміеме зтяжовати самых себе малопродуктивным комітетським бюрократизмом, ерархічностев і боєванем за монополну позицію або і міджіособными боями. Мы мушены пружно реаґовати на проблемы сучасных днів – такой, як ся лем обявлять. **Єдинов траґедіов нашого живого карпаторусиньского руху може быти ситуація, кідь наш Світовий конгрес зістане без змін і не буде одповідати потребам новой doby.**

У нас на западі є старе присловя, котре ся дотыкать церькви – *они або ростуть, або вмерают* – але ніч на світі не може зістати „так, як є“ – докінця ани набоженські організації. Тото ся, самособов, іщі бівшов міров дотыкать карпаторусиньского руху. **Зато вас вызывам, жебы сьме схосновали наш конгрес як переворотный момент на вызначіння далшой пути – ці наша організація має ЄСТВОВАТИ дале, а кідь гей, то в якій формі. Але не робме фаталну хыбу в тім, же ся будеме намагати заховати „вшытко так, як є“.**

Конгресам Русинів хыбує ціленость

(Продовжіня з 2. стор.)

На другый день дообіда было **перше пленарне засіданя**, де ся читала Справа председы СРР і Справы членів СРР з окремых штатів. Не забуду на мудры материньскы слова Маріанны Лявинець, членки СРР за Мадярьско, котра повіла, же визнаю СКР треба відіти ай в тім, же ся ту стрітять і спознають люде еднакого про-русиньского пересвідчіня, же ся люде взаємно підпорять і порозумлять, же аж ту увидиме, же на світі не сьме самы. То велика правда. Повіла і то, же омного мудріше є робити менше, але хосенніше, як робити велё, але з того не мать ніхто ниякого хосна. То было барз мудро повіджено, бо так бы мали вызерати урядны sprawy председы і членів СРР за окремы штаты. В урядній справі ся наперед повість: што сьме хотіли досягнути і чом сьме то хотіли досягнути. Потім ся зреферує – як сьме то досягвали, а наконець ся оцінить ці ся досягло тото, што сьме хотіли досягнути, і якы суть іщі недостаткы в досяганю цілів і пропозиції на рішаня недостатків. Так мать вызерати урядна справа. Малокотра справа членів СРР была так побудована. Дакотры sprawy были лем строгыма списками зреалізованих активіт в штаті, котры ніч не высвітлили і ніч не рішали. Даколи то вызерало так, же організаторы ани самы не знали чом дану акцію роблять. Прочітаны sprawy указали, же Світовому конгресу Русинів в сучасности хыбує ціленость, як сіль до їдла.

Дале ся рішали вшелякы комісії і выборы, а цалком ся забыло на главне посланя СКР, а то на гляданя способу як досягнути, жебы і Україна узнала Русинів як самостатну народностну меншыну. О рішаня темы узнаня Русинів владов ці парламентом України ся там не старали ани самы делегати з України, не спомянув тот проблем ани єден член СРР, ани председа СРР Дюра Папуґа, окрем того, же были на Україні, ани представителі Русинів України в СРР. То было про мене найвекше склamanя. Ідея узнаня русиньской ідентиты на світовім форумі ся цалком стратила. Упадок народной ідеї є некламным знаком упадку змыслу народного руху і заретушованя ціля русиньского народного руху. К упадку світового русиньского народного руху дошло з вины недостаточных знань о тім, як ся має народ захранёвати і што то є русиньский народ, а, може, і з вины недостатку інтересу о русинство з боку функціонерів СРР. Зато віджу, же у СКР в сучасности переважають особны інтересы функціонерів СРР о концерты і акції різного характеру над вшеобщіма інтересами при гляданю способу як досягнути узнаня русиньского народа як єдного цілку, з котрого векшына жыє на Україні. Вшыткы ся успокоїли з тым, што уж досягли – з штатнов підпоров на різны акції. З пінязми ся вшыткы успокоїли і спокійно ідейно заспали. Зато треба до чела СКР поставити таке думаня, яке собі выжадує сучасна ситуація русиньского народа. **Бо інакше як народ – пропадеме. Без України Русины не пережыють асімілацію у своїх штатах. То треба знати і мати на памяти.**

Уж дообіда В. Противняк повів, же я за Словенсько мам іти до комісії про історію Русинів. Пообіді на засіданя комісії про історію пришов і Ян Липиньский, єден з тых, котры ся постарали о выданя *Малой історії Русинів* од Івана Попа (2011). Я собі то барз ціню зато, же у тій публікації віджу інтерес надвзяти на мою першу пробу організовати научны конференції з цілём написаня Хронології історії Русинів, якы были у Свіднику і на котрых брали участь реномованы історіци, враховано Івана Попа, а конференції перестали ся реалізовати лем заслугов неодрборного засягу дакотрых функціонерів РОС, котры

радше веце розказують як роздумують, а так своїма рішінями русиньскому возроджіню веце шкодять як помагають. На основі нашой історії нам треба зробити нову експозицію в Музею тзв. української культуры у Свіднику, поставленой на русиньских експонатах, як і в Музею русиньской культуры в Пряшові. Нашу снагу гуманізовати етнологію на Словенську подакотры функціонарі РОС перервали своїм неодрборным рішінем – заставити писаня Хронології. Я. Липиньский тоту їх хыбу направив выданем той книжки, за што му патрить наше подякованя, бо заслугов книжки І. Попа знову можеме іти дале, а уж ай за асістенції професора І. Попа. Комісію про історію Русинів застрішує професор Михайло Фейса зо Сербії. Він був набитый пропозиціями на роботу той комісії. З моєв пропозицієв, жебы сьме зробили путовну выставку о зачатках історії Русинів подля книжки І. Попа, пан Фейса був такой согласный. Договорили сьме ся, же проф. Фейса зробить сценарь подля книжки за сполупрацы автора І. Попа, а фінанції ся забезпечать через міжнародный проєкт ЗІРС. Тото уж є властно зачаток будованя русиньского музейництва. Петро Крайняк був у комісії на приправу Штатуту СКР. Такой сьме ся го попросили як то вызерать з нашов далшов участев у СКР, ці там не буде уж лем РОС. Повів, же ніхто нашу участь не огрожує і хвалив пана Юрія Фірцака, члена СРР за Румуньско, же має добрый приступ к роботі над Штатутом і же хоче заховати демократічний принцип в Штатуті СКР.

Потім нам П. Крайняк повів, же маме іти на стрічу з делегатами за РОС. Так сьме пішли. Нияка звада, каждый був напятий, што то буде? В. Противняк высвітлив роботу в СРР, же членство і работа в СРР є нарочна на пінязі і на час, а же што собі думаеме мы? Дав слово Міронови Крайковічови, котрый повів, же знають як vznikла догода міджі РОС і САРО, а же они суть зато, жебы у Світовій раді Русинів був В. Противняк. Тогды ем був рад, же ем на ізбі вирішыв одступити од своєї кандидатуры за члена СРР за Словенсько. Про мене то не є вгодна работа, бо ня чекать работа над зборником русиньских співанок, над музичным фондом Ю. Цимборы, а тапер іщі і путовна выставка о історії Русинів, а рисує ся рішаня проблемів в области русиньского музейництва, але уж ай за сполупрацы людей із РОС, С. Лысиновой і М. Кереканіча. То є приємне несподіваня про мене. Потім была інформація, жебы сьме мали ведно голосовати за приятя обчаньского здружіня „Русиньске землячество“ з Росії до СКР, бо были уж два рокы кандидаты і же сповнили условія на приятя за члена. П. Крайняк собі дав высвітлити дакотры правны нарочы на позадю інформацій од пана В. Противняка про САРО, пан Противняк зо вшыткым був согласный без проблемів, докінця сам дав пропозицію, же буде ініціювати стрічу з председом САРО Александром Зозуляком з цілём ёго інформованя. Не было на чім ся повадити, спокійность была на обидвох боках. Так сьме ся розышли.

На третій день рано было **друге пленарне засіданя**. Волили сьме членів до СРР, каждый запропоновав члена за свій штат, за нас сьме зволили **В. Противняка як выконного секретаря і засдно члена СРР** (позн. ред.: ?!). Зміна была у Русинів Мадярьска, де намісто Маріанны Лявинець був зволений **Степан Лявинець**. Зміна настала і у Северной Америки, де місто Джона Ріґеттія зволили за члена СРР **Славоміра Гиряка**. Я то віджу позітивно, бо С. Гиряк є Русин зо Словенська і може нашы жаданя выслухати і підпорити з Американами, бо жыє у Пряшові, а докінця я то хочу выужыти на сполупрацу Словенська з Америков.

(Продовжіня на 5. стор.)

Ситуація Русинів на Словенську

(Приправлений виступ Петра Крайняка, ст. до дискусії на 11. засіданні СКР 18. юна 2011, котрий із недостатку часу не був прочитаний.)

Хочу вас коротко поінформувати о ситуації Русинів на Словенську, што ся тыкать церквы, їх церковного живота. Моє мотто звучить: „**Без церквы ся русинство розвивати не дасть!**“

Хочу рівно повісти, критично і зо жалём у сердцю – грекокатолицька, історично русинська церков на Словенську, (але мож повісти і церков православна), ліквідує Русинів посередництвом словакізації літургічних обрядів і пасторації. Платить ту націоналістичный слоган – **на Словенську по словенськы!** Русиньскы священники суть в немилости своїх церковных представителів і персекуваны за пропаґацію русинства. Церковна ерархія неґує вшытко, што ся тыкать пасторачной практики в русиньскім языку. В семінарії ся богословці не учать русиньскый язык. На русиньскы парохії ся посылають священники з прословенсков народнов орьєнтаціов. Маме прекрасны переклады святого Єванґелія і Апостолів, переклады обряду хрещіня, вінчанкы, погробу, молитвеників і далшой русиньской церковной літературы. Їх хоснованя прохидить без підпоры архієпіскопства в Пряшові, лем дякуючі пару священниками на челі з о. Франтішком Крайняком, парохом у Камюнци, котры мають силу і смілость „боєвати“ з нашов митрополіов і ей верховным представителём Монс. Яном Бабяком. Тоты священники рїсують зо своїма родинами свою екзистенцію, свій священницький статус, бо суть підряджены свому митрополітові, а він є глава Грекокатолицької церквы на Словенську. Хвала Богу, же суть іщі вірники, што їх підпорують, стоять при своїх русиньскых священниках. Суть добрыма грекокатоликами-Русинами, к чому нас даколи вели благоречены владыкове Гойдїч і Гопко. Нажаль, їх русиньскый голос є затля невыслуханий, іґнорований. Є то тяжко, і правдоподобно нас чекать іщі довга путь, жебы ся добити подля світських і Божого закона народностных прав наших русиньскых вірників. З оптимізмом чекаме на выслідкы списованя людей. Хочеме мати єпіскопа про Русинів, може быти і вікаріат про Русинів, церковны штруктуры, котры бы ґарантовали русиньскым віруючим їх народностны права в церковнім животі. Тримте з нами і мольте ся за нашу намагу і ідею. Кідь ся дасть, поможте, мінімально у сфері медіалній, через вашу пресу, посередництвом своїх публічных выступів, критично в особнім контактї з тыма, котры нас словакізують і чинять кривду нашому русиньскому народові. „**Гордый Русин, добрый вірник, підпора церквы!**“ – то суть нашы цілі і задачі.

Наконець іщі пару слов к проблематіці, котру зачав у своїм емоціоналнім выступі Іван Петровцій і далшы приятелі з України. Зважуйме слова, кідь дакого критізуєме. Каждый, што дашто добре зробив про Русинів – а пан Павел Роберт Маґочій може того зробив найвеце з нас, собі заслужить нашу сполочну вдяку. Таксамо велика робота є і за паном Валерієм Падяком – тыж заслужить собі узнаня і подякованя. Треба з ним раховати і в далшій роботі на русиньскім полю. Маме дость іншых неприятелів, не робме собі їх і з наших людей. Діскутуєме розважно, покійно, не ненавистно. **Будьме єдна русиньска родина, братя і сестры!**

РЕЗОЛУЦІЯ ДЕЛЕґАТІВ 5. СВІТОВОГО ФОРУМУ РУСИНЬСКОЙ МОЛОДЕЖИ

(Закінчіня з 4. стор.)

Ярослав Зубаль (Польща),
Світлана Петречі (Румунія),
Мартін Караш (Словакія),
Біляна Дудаш (Сербія),
Олександр Дуда (Україна),
Марія Сілвестрі (США);

- б) зволіня за председу СФРМ Мартіна Караша зо Словакії членами Світової рады русиньской молодежи;
- в) Справу о діятельстві окремых членьскых організацій СФРМ за роки 2009 – 2011;
- д) Справу о діятельстві СФРМ за роки 2009 – 2011;
- е) позитівне оцініня активної роботи організації Молоды.Русины зо Словакії.

Конгресам Русинів хыбує ціленость

(Закінчіня з 4. стор.)

С. Гиряк буде контактнов особов. Ай він сам має інтерес сполупрацовати. То є добрі. Є молодой, висококваліфікований, знає по анґліцькы як малохто з нас, а зато буде в будучности єдным із наших опорных пілїрів і організаторів у світовім розмірі. То є важне, перспективне. Світова рада собі зволила за **председу знову Дюру Папуґу, підпредседом ся став член СРР за Україну Микола Бобинець**, а то є добрі і думам собі, же то є в порівнаню з минулостєв крок допереду. Мій выступ не мав і не має за главный ціль критізувати, але представити пропозицію на зміну сістемы роботы Світового конгресу Русинів.

Поздравив єм притомных в мені Словенської асоціації русиньскых організацій у Пряшові, котра ня на тот конгрес выслала. Потім єм выступив із слідуочім:

„Вірю, же цілём того конгресу не є дискриміновати єдну ґрупу Русинів і преферувати другу ґрупу Русинів, бо демокрація є лем тогды, кідь каждый має право быти участником іднаня о своїм животі.

Я од 6-ого конгресу в Празі не був на ниякім конгресі Русинів. Зато мі є чудне, же перед пару днями мі пару сталых участников СКР повідало, же уж не має ціну ходити на СКР, бо узнаня русиньской народности на Україні уж є нереальне а же далшых 100 років будеме дале лем Українцями. Прошу ся: Чом настала така носталґія і недовіра русиньскых „конгресменів“ к СРР? Даколи така недовіра не была.

Де є найвеце Русинів? На Україні. Ніч інше не є про нас таке важне, як узнаня русиньской народности україньсков владов і україньскым парламентом. А рїшаня того проблему бы мало быти централнов точков каждого, ай того засіданя конгресу. А не є. А ту уж маме 11. засіданя СКР, а Русины на Україні іщі все не мають признаны свої народностны права, причім у нашім проґрамі ани не є пункт, жебы сьме тот проблем хотіли рїшати. Як є то можне? Нас не выголошують за Сербів, ани за Мадярів, ани за Поляків, але за Українців. Тот конгрес справно бы мав быти на Україні за участи україньскых медій і україньскых політіків, а не в Мадярьску на даякім селі, жебы нас ту нихта не нашов. Без помочи світової платформи Русинів на Україні дораз не буде. Без нашой помочи ся Русины своїх прав на Україні николи не добють. Русины з України намісто інтересу добити ся узнаня своєї народности на Україні нам ту презентували словны атаки на другы особы, на вызначны особности русиньского руху, а то лем зо субективных причін, предвели нам свої особны спору, яки ведуть міджі собов на Україні. Делеґаты з України нам на конгресі доказали, же з психолоґічного боку они самы не суть приправены на світову міджнародну діпломатію заміряну на узнаня русиньской народности на Україні. Русины на Україні жыють під великым психічним стресом і у великій економічній біді. Зато ся дадут так легко выпровоковати і выбухують, бо хочуть на себе упозорнити, же їм треба помочи.

Я за нашого найвызначнішого і найзнамішого світового політіка-Русина і репрезентанта в посліднім десятирочу поважую професора Павла Роберта Маґочія. За свого председованя в СРР був приятый америцьков владов, владов України, Ватіканом і т. д. Але був там сам і єго навщівы не принесли узнаня русиньской народности на Україні. Думам собі, же главно прото выступив о. Димітрій Сидор зо своєв револучнов, але на сучасну добу переекспонованов, але реалнов пожадавков на узнаня русиньской самостатности. Кібы Світова рада Русинів цілий час думала на узнаня русиньской народности на Україні, та бы была психічно і одборно приправена позитівно реаґувати, і підпорила бы

пожадавкы о. Сидора. Але СРР не была приправена на бой за самостатность русиньской ідентіты на Україні, і зато ся страшыла такой радикальности і одповідности за Русинів на Україні і місто підпоры о. Сидора ся СРР од нєго радше діштанцовала. Мало то у світі неґатівный оглас. Мої бывшы колеґове на Крайскім памятковім уряді в Пряшові, Словаці, тот крок оцінили як діштанс СРР нелем од ідеї узнаня русиньской ідентіты, але і од Русинів. Подля моїх колеґів, мали підпорити о. Сидора, але не знали, як то треба зробити. Потім пришло 10. засіданя СКР, і настала зміна – до чела СРР ся дістав Дюра Папуґа. Тото веджіня СРР не є знаме своєв активностєв на світовій сцені. Тот конгрес мав быти уж в Києві, а не ту в Мадярьску. Зато ся людём теперь видить, же проблем узнаня русиньской народности не буде мож дорішыти. Де є хыба?

Я то віджу так, же вшыткы трєме панове Маґочій, Сидор і Папуґа были неуспішны зато, бо мали лем соло-акції, і были то лем єдноразовы акції, котры не мали такий політичний натиск на Україну, жебы было скликане засіданя україньской влады ці парламенту і жебы принесли узнаня русиньской народности. А по друге, ани в єднім припадї не уважовало ся в СРР о одборній приправі на політичны і правны процеси, бо то є проблем в области законів і людьскых прав. Якостне познаня законів і майстровске нарабляня з нима в тім припадї є найглавніше діло, яке цалком абсентує в роботі СРР. А по третє, узнаня русиньской народности на Україні ся не подарить досягнути никому, хто є председом СРР, а є споза границь України. Тото ся подарить досягнути лем жытелєви України. То значить, же стратегія роботы СРР у дожадованю ся узнаня русиньской народности на Україні є недобра, і николи нам не принесе нашу народну слободу.

Зато вам пропоную, жебы теперь сьте ту одголосовали сформованя Адвокатьской комісії на охрану людьскых прав Русинів і демокрації при СРР ці СКР.“

(А ту мі до речі вступив председа СРР Дюра Папуґа, же він на тото пришов уж в році 2008, але же адвокаты хотять пінязі, а він пінязі не має, так зато з того ніч не може быти. В тім моменті ня не напало му поради, же ай мы на засіданю Комісії про історію Русинів потребовали пінязі на путовну выставку о історії Русинів, а сьме тот проблем віршыли за 5 минут – через проект. А так істо ся дасть віршыти ай проблем з адвокатьсков комісією, таке пінязі ний пан Папуґа не рїшыть а ний то охабить на комісію і на тых, хто то знать віршыти, він лем ний створить адвокатьску комісію а веце ніч.)

Членами адвокатьской комісії окрема правників і скушених працюючых штатной справы, котры нарабляли або нарабляють зо законами, мали быти і тоты, яки выроблять Штатут СКР (Комісія про Штатут СКР), ці є в злагоді зо вшыткыма законами о людьскых правах і демокрації. А так істо бы адвокатьска комісія рїшыла і поносы обчаньскых здружінь або єднотливців в области людьскых прав і была бы ґаранціов законной справедливости в рамках русиньского народного руху. Так бы сьме передышли розмаху протекчности і вшыткым недобрым ці незаконным практикам. Настала бы векша справедливость і довіра міджі людми в світовім русиньскім русі.

Таке як хочеме досягнути прогрес у наших цілях, треба досягнути зміну в штлії роботы СРР і зміну в способі думаня СРР, бо тот конгрес застаґновав. Не покочів у вопросі узнаня русиньской народности на Україні ани о крок допереду.

Ян КАЛИНЯК,
член делеґації САРО на 11. СКР

• Навціва делегації Русинів: (справа) П. Крайняк, мол., М. Гай, о. М. Ясик, М. Ясикова у підпредседы влады про людскы права і народностны меншыны Р. Хмела (другый зліва) і директоркы одбору народностного школства Уряду влады СР. І. Мічуховой.

3 Рудолфом Хмелом о русиньскім школстві

4. юла 2011 на Урядї влады СР в Братіславі підпредседа влады про людскы права і народностны меншыны Рудолф Хмел прияв делегацію Русинів, котра за участи директоркы одбору народностного школства даного уряду Ілдіко Мічуховой передала віцепремєрови жадости русиньской народностной меншыны у сфері русиньского школства.

Делегацію з выходного Словеньска вів Мґр. Марек Гай, методік русиньского языка і літературы Методічно-педагогічного центра в Пряшові, за участи директоркы дотеперь единой русиньской народностной школы в Чабинах (окр. Міджілабірці) ПаедДр. Марії Ясиковой, грекокатолицького священника і шефредактора часопису *Артос* о. Мілана Ясика і председы Окресной організації партії „Most-Híd“ у Пряшові Мґр. Петра Крайняка.

На тій стрічі делегація жадала: фінанчно підпорити школы з навчанєм русиньского языка (словеньска школа, де ся, наприклад, учить русиньский язык формов волительного предмету), забезпечіти в рамках едічного плану Міністерства школства, науки, выскуму і шпорту СР достаток русиньских учебників про школы, де є або в близкій будучности vznikне інтерес учіти русиньский язык, доповнити до приправлєваных легіслативных змін односно выховы і навчання народностных меншын ай потребу выховы і навчання Русинів Словеньска, створити функцію професіонального методіка про русиньске школство і выліпшыти комунікацію міджі інштитуціями, котры мають на старости высше спомянуты діла. На конєць стрічі было спомянуто, же vznikне далша школа з русиньским языком навчання, а то в Баєрївцях, окрес Сабїнів.

По стрічі на Урядї влады СР одбыла ся неформална стріча з посланцєм НР СР Ласлом Надєм, котрый ся живо интересовав о став сучасного русиньского школства і о далшы вопросы споены з русиньсков народностнов меншынов. В найблизшій часі цілєм представителів русиньской народностной меншыны є стрітити ся зо штатным таємником Міністерства школства, науки, выскуму і шпорту СР Ярославом Іванчом, який походить з русиньского реґіону, і дати му пожадавкы, які суть барз важны про наштартованя дотеперь занедбаного русиньского школства.

Мґр. Петро КРАЙНЯК, Пряшів-Солівар

СОБИ МАКСІМУМ, ДРУГЫМ МІНІМУМ, АБО НИЧ

Так бы сьме коротко могли характеризовати засіданя „одборной“ комісії про русиньску народностну меншину 21. фебруара 2005 у Братіславі, котра посуджовала проекты 9 обчаньских здружїнь в области русиньской культуры на рік 2005.

Зачну зо зложїнем той комісії, котре ціле є в роспорї з організачным порядком таких комісій, што суть порадными органами міністра культуры. Подля того порядку в такій комісії не може быти штатутарь обчаньского здружїня, котре подало проекты до комісії. В тім ділі ся то уж роки все мінить, раз того правило платить, раз не платить. Теперь, хоць є на папірю, але не платить. Также в русиньській комісії суть вшыткы штатутарьными представителями русиньских обчаньских здружїнь і так прямо суть заинтересованы на выслідку рішїня той комісії. То ся тыкать председкїні Русиньской оброды на Словеньску і повіреной веджїнем ІнфоРусина – Анны Кузмяковой, підпредседы Здружїня інтеліґенції Русинів Словеньска Яна Липиньского, председы Сполку русиньских писателів Словеньска Василя Хомы. Єдиным прямо незаінтересованым членом той комісії є ґенералный директор секції меншынових культур Міністерства культуры СР Роберт Доганєш. Окрем того, А. Кузмякова, Я. Липиньский і В. Хома наведе суть вшыткы членами Координачного выбору Русиньской оброды на Словеньску, также суть іщі вєце прямо заинтересованы на выслідку рішїня той комісії на хосен Русиньской оброды. А то ся одбило і на ей необктивнім рішїню, котрой троє членів наведе ся під веджїнем свого „войводы“ Я. Липиньского споїло, жебы про себе, свої здружїня здобыло максимум, а далшым шестєм обчаньским здружїням „присудило“ нич, або мінімум.

(Урывок з НН ч. 9 – 12 / 2005, же історія ся лем повторять што ся тыкать ліквідації ОЗ Русин і Народны новинки і далших русиньских здружїнь, окрем выволєных!!!)

ЛІКВІДАЦІЯ РУСИНЬСКИХ ВЫДАНЬ ПРОДОВЖУЄ

ІСТОРИЯ СЯ ПОВТОРЮЄ, ЯК В РОЦІ 2005 РУДОЛФ ХМЕЛ як міністер культуры СР хотїв зліквідовати нашы Народны новинки, што ся му не подарило, так, може, ся му то подарить в році 2011 у функції віцепремєра, але може і ні!!! Пережыли сьме многих функціонерів, вірю, же пережысме і ёго. Лем бы нас интересовало, што мать проти нашым Народным новинкам?! Думали сьме, же по році 1989 жысме в плуралітній сполочности, плураліту котрой бы мав штат підпоровати, а то і в русиньскім русї, бо лем так ся можеме посувати допереду.

О тім, як ся історія днесь повторять, свідчїть кус управлена статья, котра была опублікована в ч. 9 – 12 / 2005 в наших новинках:

„ОДБОРНА“ КОМІСІЯ МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРЫ СР ПРО ПОСУДЖОВАНЯ ПРОЄКТІВ РУСИНЬСКОЙ КУЛЬТУРЫ 21. ФЕБРУАРА 2005 У БРАТІСЛАВІ ВЕКШЫНОВ ГОЛОСІВ ВЫРІШЫЛА НЕ ПІДПОРІТИ НА ТОТ РІК НАШЫ І ВАШЫ НАРОДНЫ НОВИНКИ АНИ ЄДНОВ КОРУНОВ ЗО ШТАТНОЙ ДОТАЦІЇ(!!!) ЗАТО СЬМЕ ОДКАЗАНЫ ОБЕРНУТИ СЯ ЗАСЬ НА ВШЫТКЫХ ДОБРОДИТЕЛІВ І СІМПАТІЗАНТІВ І ВЫГОЛОСИТИ НАРОДНУ ФІНАНЧНУ ЗБІРКУ НА ДАЛШЕ ВЫДАВАНЯ НАРОДНЫХ НОВИНОК.

І так каждый, кому лежить на сердцю судьба Народных новинок, може їх выдаваня підпорити фінанчно, каждый подля властных можностей. К тому уводиме технічны даны: зо заґраніча мож посылати до фінанчнотой збірки банковы чеки на мєно Rusín a Ľudové noviny, або реалізовати прямы трансакції з Вашого на редакчнотой банковый рахунок (позн. ред.: в сучасности на рахунок 4012549760/7500, зо заґраніча IBAN: SK76 7500 0000 0040 1254 9760), де треба увести: Name, Adress: Rusín a Ľudové noviny, Duchnovičovo nám. 1, 081 48 Prešov, Slovak Republic (позн. ред.: теперь Československá obchodná banka, a. s., Michalská 18, 815 63 Bratislava, pobočka Prešov, Hlavná 96, Slovakia, BIC: CEKOSKBX. Домашні Русины і сімпатізанти можуть заплаити поштовым шєком.

ВІРИМЕ, ЖЕ НАШЕ СПЛОЧНЕ ДІЛО НЕ ПРОПАДЕ. ЗА ПОМІЧ ДОПЕРЕДУ ВШЫТКЫМ ОД СЕРДЦЯ ДЯКУЄМЕ!

НАРОДНЫ НОВИНКИ

Выдавать Русин і Народны новинки. Шефредактор: Мґр. Александер ЗОЗУЛЯК, редакторка: ПґДр. Кветослава КОПОРОВА, языкова редакторка: доц. ПґДр. Анна ПЛІШКОВА, ПґД. Adresa: **Ľudové noviny, Duchnovičovo nám. 1, 081 48 Prešov, SR.** Tel.: 0905 470 884. Реґістрачне ч. **EV 327/08, МІС 49 438.** Предплатне на рік € 8,50 €. Опублікованы погляды дописователів не мусять быти згодні з поглядами редакції.

Адреса новинок на інтернеті: www.rusynacademy.sk, <http://narodny-novynky.presov.sk>, E-mail: rusyn@stonline.sk

Rusín a Ľudové noviny
Duchnovičovo nám. 1
081 48 Prešov 1
D+2
VsRP - 664/2003

Platené v hotovosti
080 02 PREŠOV 2